Univerza v Mariboru

Fakulteta za naravoslovje in matematiko

EVROPSKO LETO KULTURNE DEDIŠČINE IN NARAVOSLOVNE ZBIRKE

PRIRODOSLOVNI MUZEJ SLOVENIJE

Ali so ogledne in šolske zbirke naravoslovnih objektov relikt preteklosti ali nepogrešljiv pripomoček za dvig kakovosti izobraževanja?

prof. dr. Andrej Šorgo

~3. maj, 2018~

Učitelji so ljudje, ki nam pomagajo reševati probleme, ki jih brez njih sploh ne bi imeli.

Ali sploh vemo, kaj bi radi v izobraževanju naravoslovnih ved?

Temeljne predpostavke izboljševanja izobraževanja:

- Nihče ni povsem zadovoljen z njim.
- O njem (podobno kot o nogometu) vsi vedo vse.
- Reforme reform so namenjene reformiranju reform.
- **Računalniki bodo rešili, česar niso mogli rešiti ljudje.**

Tri najbolj cenjene in iskane sposobnosti iskalcev zaposlitve v letu 2020 (WEF- Future of jobs report, 2017)

Sposobnost razreševanja kompleksnih problemov

Kritično mišljenje

Ustvarjalnost

https://steemit.com/truth/@polymorphin/flat-earth-and-why-i-don-t-believe-in-the-nasa-globe-anymore

https://www.boredpanda.com/funny-inventions/

Pouk naravoslovnih predmetov poteka na dveh temeljnih nivojih

Snovno – materialnem

Simbolnem

Obstajata dva paralelna svetova

Svet 1: Šola **Svet 2: Realnost**

Harmonično nihanje

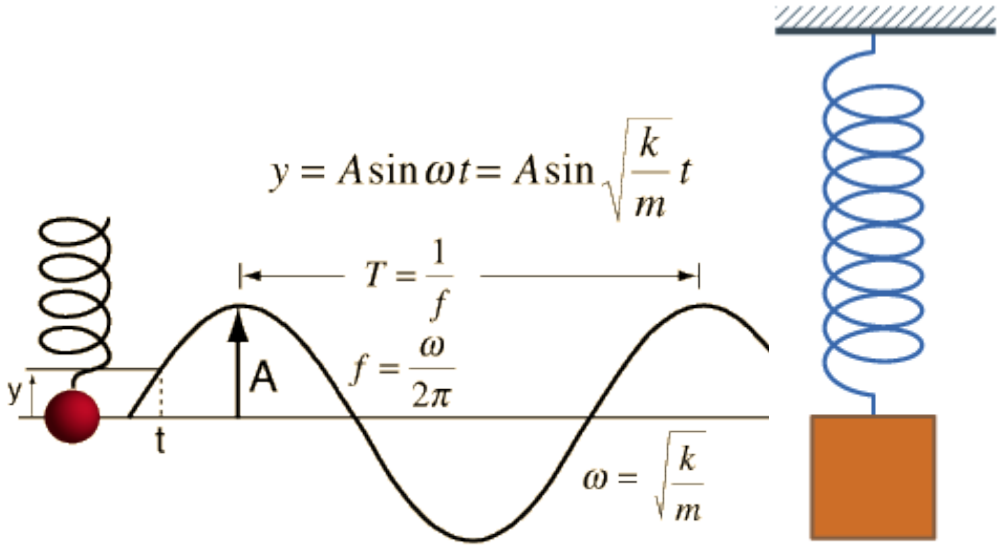

Problem: Ljudje ne marajo ideje o gensko spremenjenih organizmih

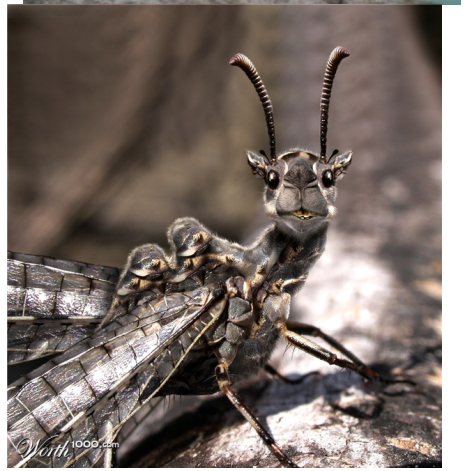

http://www.worth1000.com/contests/3695/contest

…. ali o kloniranju.

http://uncyclopedia.wikia.com/wiki/File:Star_wars-clone_army.jpg
http://michellesblogspot.wordpress.com/tag/dr-evil-and-mini-me/
http://www.fanpop.com/spots/jurassic-park/images/40440/title/jurassic-p

V resnici biotehnologija ni nekaj novega

Definicija (Evropska federacija za biotehnologijo):

Uporaba naravoslovnih znanosti (celične biologije, fiziologije, mikrobiologije, genetike, biokemije...) in inženirskih znanosti za tehnološko izkoriščanje biokultur mikroorganizmov, tkivnih kultur rastlin in živali, ter njihovih sestavnih elementov.

Vse današnje pasme živali so gensko spremenjeni predniki

Vse današnje sorte so gensko spremenjeni predniki

Trsničarstvo je kloniranje

http://www.toplak-turism.eu/trta.html
http://kmetijskioglasnik.si/nasveti_clanki?stran=571&id=000025931

Razmerje med znanjem, stališči/ mnenji in sprejemljivostjo GSO

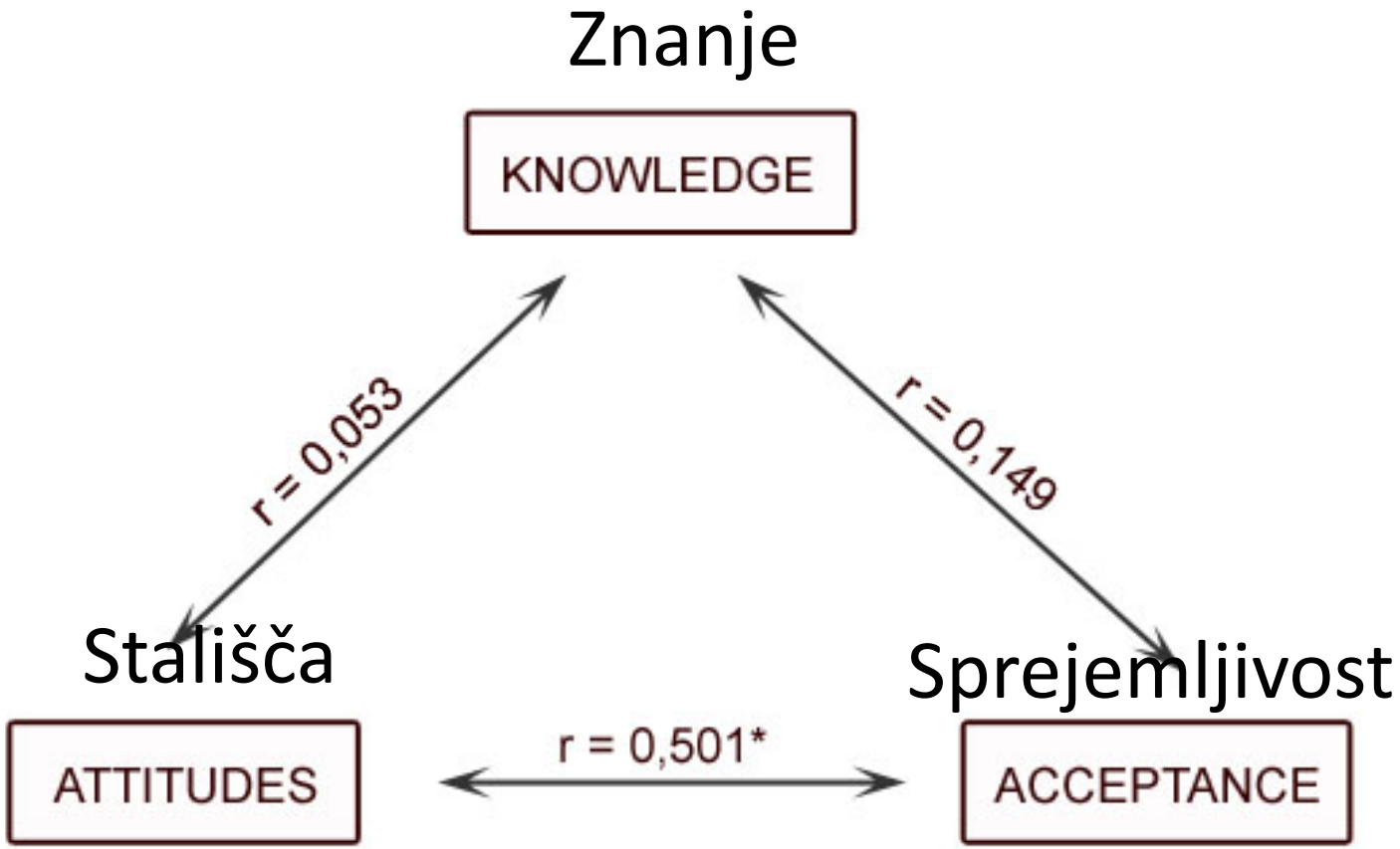

ŠORGO, Andrej, AMBROŽIČ-DOLINŠEK, Jana. The relationship among knowledge of, attitudes toward and acceptance of genetically modified organisms (GMOs) among Slovenian teachers. *Electron. J. Biotechnol.*, oct. 2009, vol. 12, no. 3, str. 1-13. http://dx.doi.org/10.2225/vol12-issue4-fulltext-1, doi: 10.2225/vol12-issue4-fulltext-1. [COBISS.SI-ID 17230088],

Pes ni bil prva udomačena žival- samoudomačenje

https://io9.gizmodo.com/7-signs-that-humans-are-domestic-animals-1586580895

https://en.wikipedia.org/wiki/Self-domestication

Evolucija v popularni kulturi

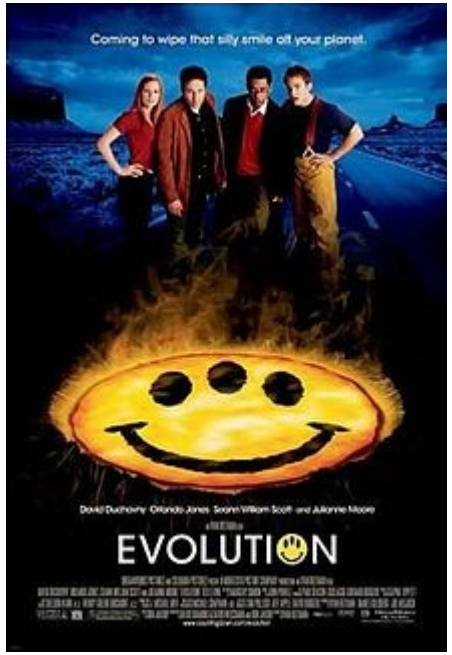

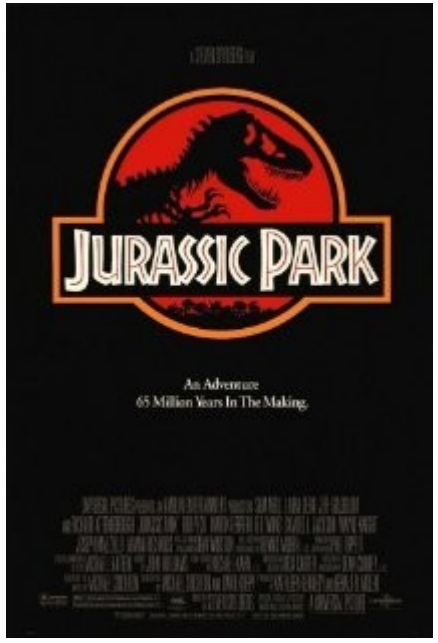

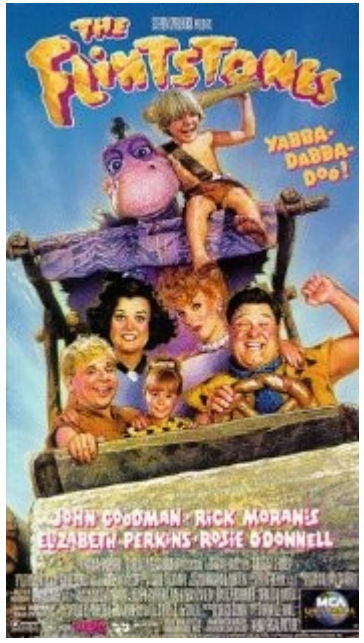

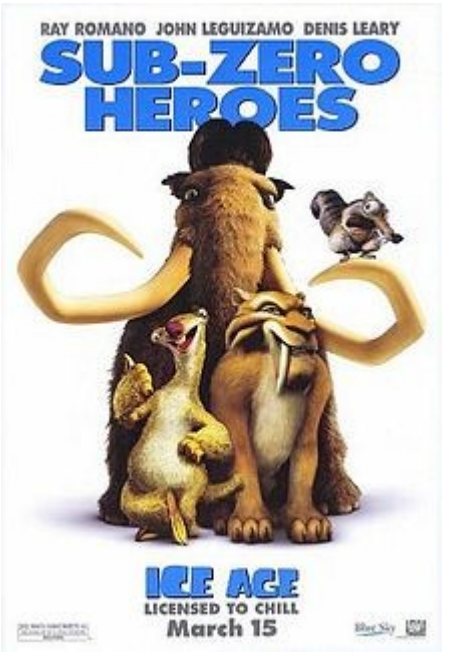

Sposobnost kritične presoje ni nujno želja vseh

Atlantidski prstan

POŠLJEMO TUDI PO POŠTI! CENA: **45 €** + poštni stroški
Za naročilo pokličite **01/7878-572** .

Lastnosti

- VARUJE PRED NESREČAMI IN PREKLETSTVI
- PRINAŠA POZITVNO ENERGIJO
- ŠČITI PRED BOLEZNIMI IN ŠKODLJIVIMI SEVANJI
- POMAGA PRI ZDRAVLJENJIH
- KREPI TELEPATSKE SPOSOBNOSTI IN MOČ PREDVIDEVANJA
- VARUJE PRED NAPADALNOSTJO IN ŠKODOŽELJNOSTJO

Zgodovina

Več kot tri tisoč let pred dinastijo faraona Seta so Egipt obiskali svečeniki iz Atlantide. Slutili so skorajšnji konec Atlantide, zato so vse svoje skrivnosti in znanje prenesli na velikega svečenika Yua.

Po več kot 5000 letih je arheolog Howard Carter našel njegov grob povsem nedotaknjen, svečenikovo truplo pa je bilo tako popolno ohranjeno, da je bila to prava senzacija. Arheolog je na svečenikovem prstu našel posebno oblikovan prstan in se poslej od svoje najdbe ni več ločil. Kmalu pa je spoznal njegovo skrivnostno moč.

http://www.zlatarstvo-tadina.com/index.php?option=com_content&task=view&id=11

http://www.atlantisring.com/

Psevdo-znanstvene revije

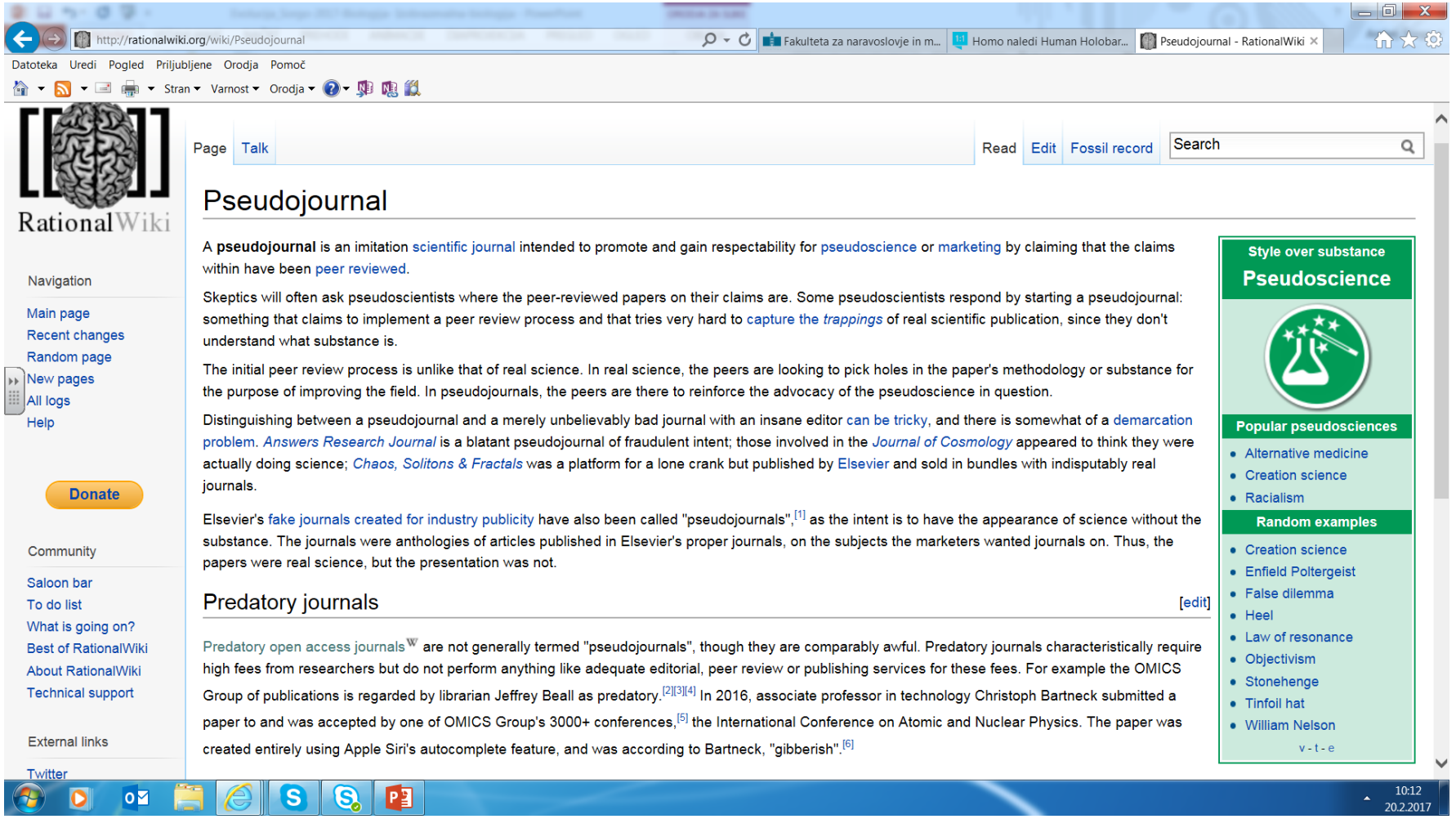

„Cargo cult“ v izobraževanju

Feynman, R. P. (1998). 6. Cargo Cult Science. The Art and Science of Analog Circuit Design, 55.

http://militaryhistorynow.com/2014/03/05/praise-john-frum-the-bizarre-cargo-cults-of-world-war-two/

http://blog.xebialabs.com/2014/12/10/cargo-cult-devops/

Cargo cult v izobraževanju

- Levi – desni možgani (Geake, 2008)
- Dvig odstotka uporabe možgan (Geake, 2008)
- Digitalni domorodci so informacijsko pismeni (Šorgo et al., 2017)
- Obstoj učnih stilov (Dembo, & Howard, 2007).
- Dajanje v posest računalnikov bo dvignilo kakovost dosežkov.
- Itd.

Šolski sistem ubija ustvarjalnost (Ken Robinson, TED talk)

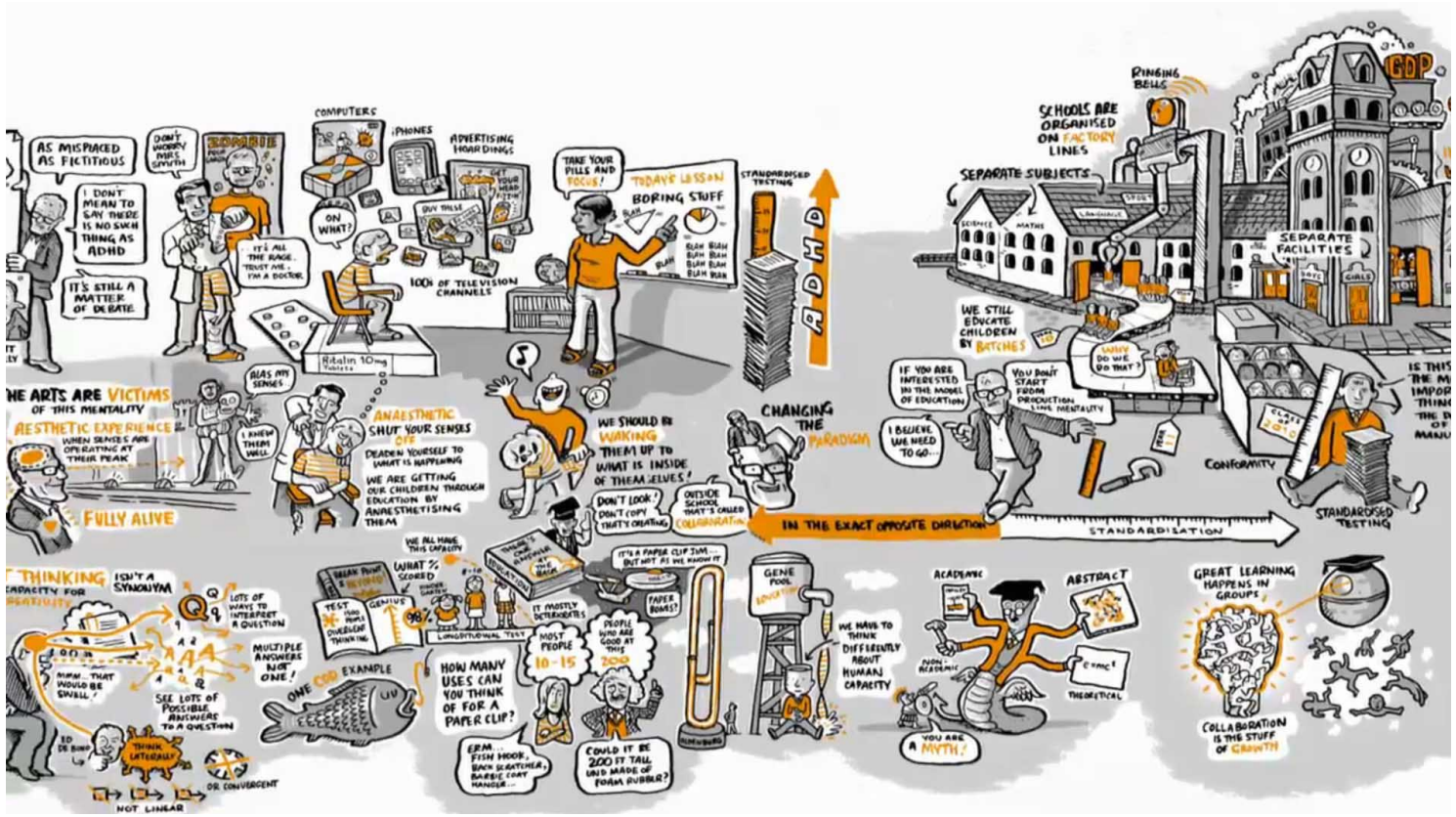

http://www.youtube.com/watch?v=zDZFcDGpL4U

Ljudje imajo številne, ne povsem pravilne predstave o svetu v katerem živimo ali so živeli naši predniki.

Podajanje navodil

Vaja

PREDSTAVE

- Poslušajte besedilo in hkrati rišite žival, ki jo opisuje.

Žival x ima dolge šibke okončine, ki so oborožene z dvema, zadaj pa s tremi od strani stisnjenimi srpastimi kremplji. Dolga dlaka je po obrazu, na glavi in v zatilju belkasto, olivno zeleno siva, po životu olivno siva, na hrbtu, kjer je bolj naježena, pa je temnejša.

Lenivec

Načelo nazornosti: Enotnost učnokonkretnega (nazornega) in abstraktnega (pojmovnega)

NAZORNOST

- Opis
- Risba
- Fotografija
- Model
- Realni objekt

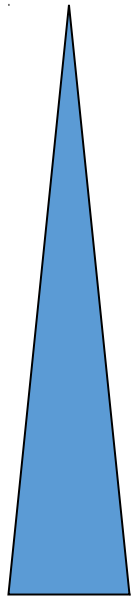

Načelo nazornosti: Enotnost učnokonkretnega (nazornega) in abstraktnega (pojmovnega)

ABSTRAKTNOST

- Opis
- Risba
- Fotografija
- Model
- Realni objekt

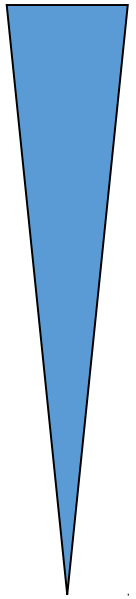

Učitelj naj dopolni tekst v učbeniku z ustreznim materialom in pojasnili

Žive niti (Nematomorpha):

Zelo tanke in dolge so glistam podobne žive niti, njihova telesna organizacija pa je drugačna.

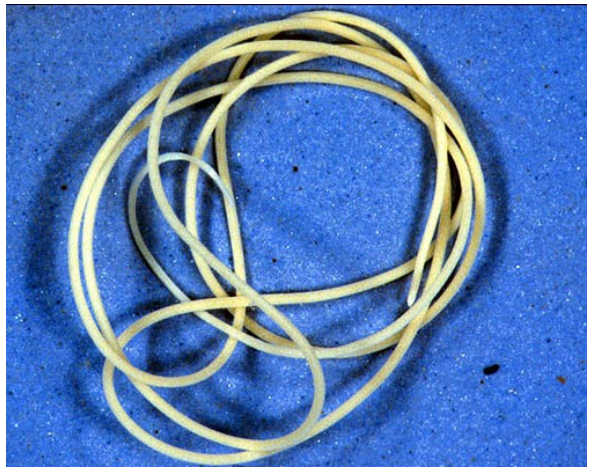

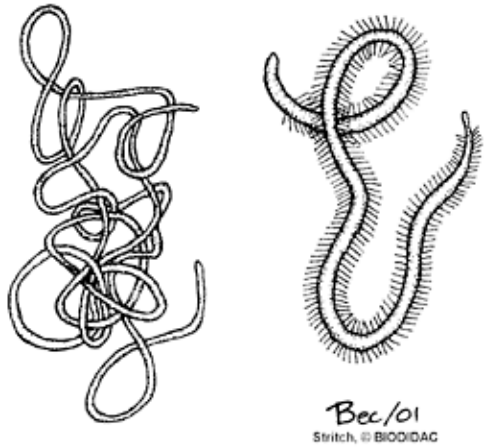

Po optimalnem scenariju naj izobraževanje poteka z neposredno izkušnjo

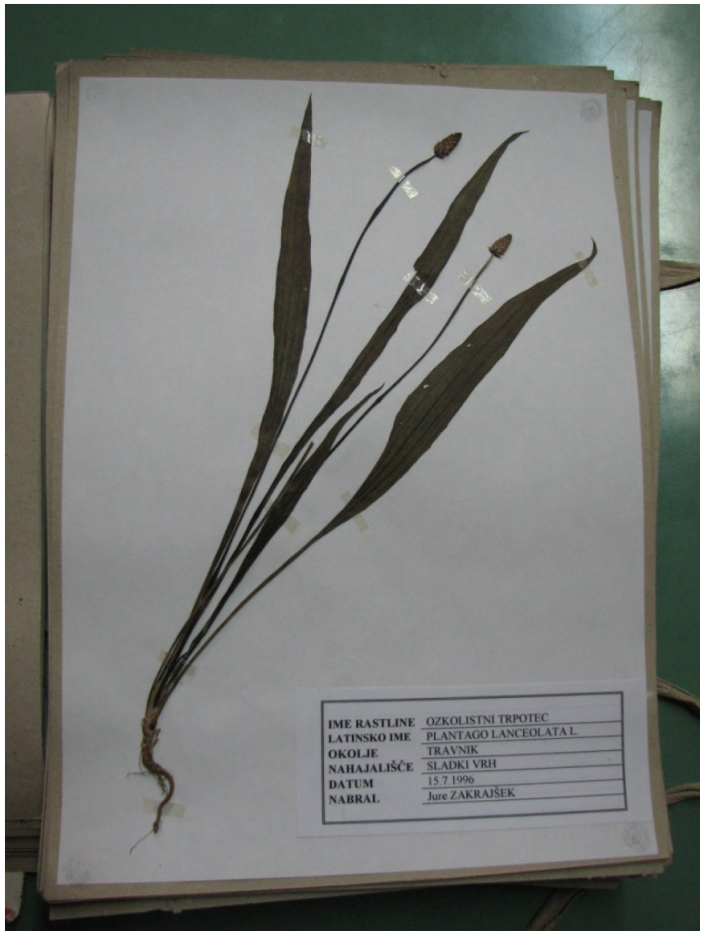

Uporaba modelov: poučevanje temeljnih postopkov oživljanja

Kaj je biodiverziteta?

- Vrstna
- Genska
- Ekosistemska

Proučevanje o biodiverziteti je v domeni biologije

Upravljanje z biodiverziteto je v domeni družbe

Haiti

Dominikanska republika

Vir: National Geographic

Kaj je komunikacija?

Sporočilo

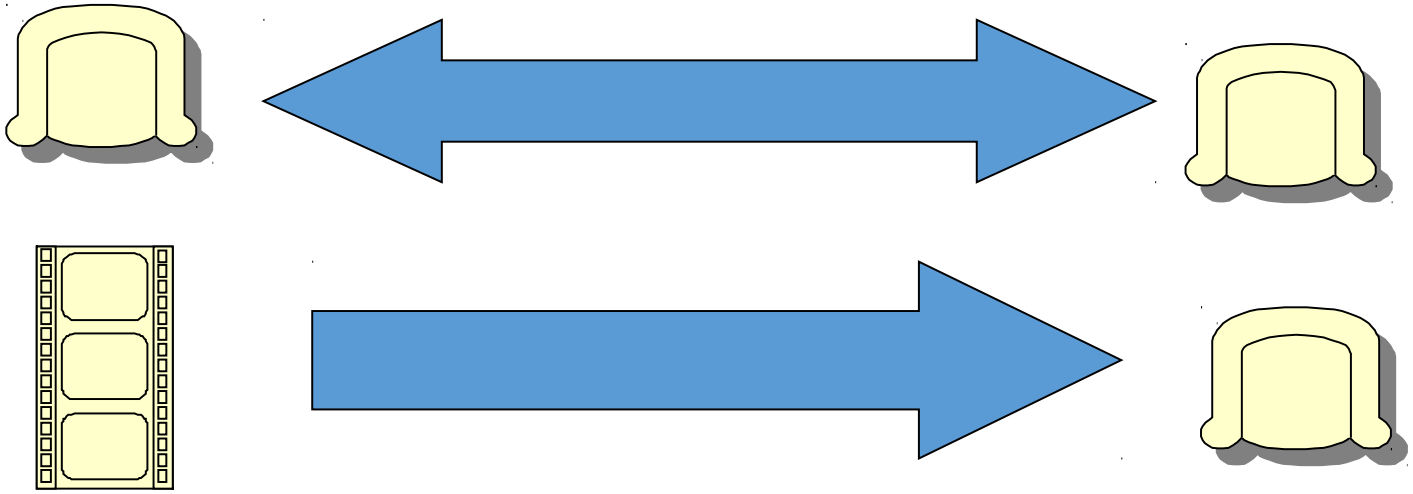

Metoda in medij

Vidiki predstavitve

vsebinski

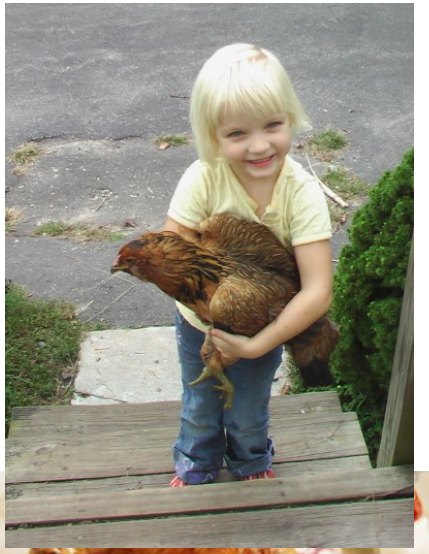

kognitivni

tehnični

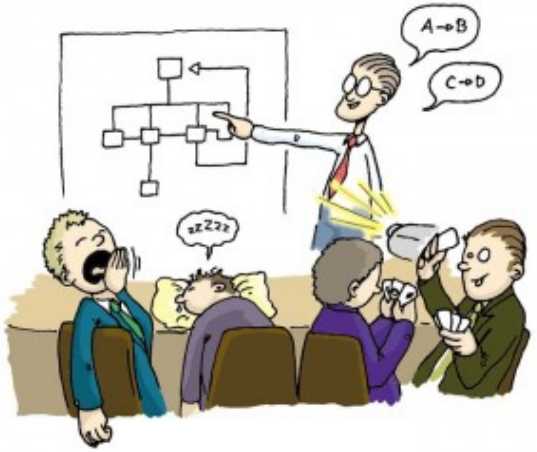

http://www.theinnovationdiaries.com/849/chickens-as-pets/
http://www.ugr.es/~neurocog/eng/investigacion_lineas_neurocognitivoatencion.php
http://blog.mbabasecamp.com/presentation-skills-101-mba-students-dos-donts/

Nevrokognitivni vidik: **Vizualizacija**

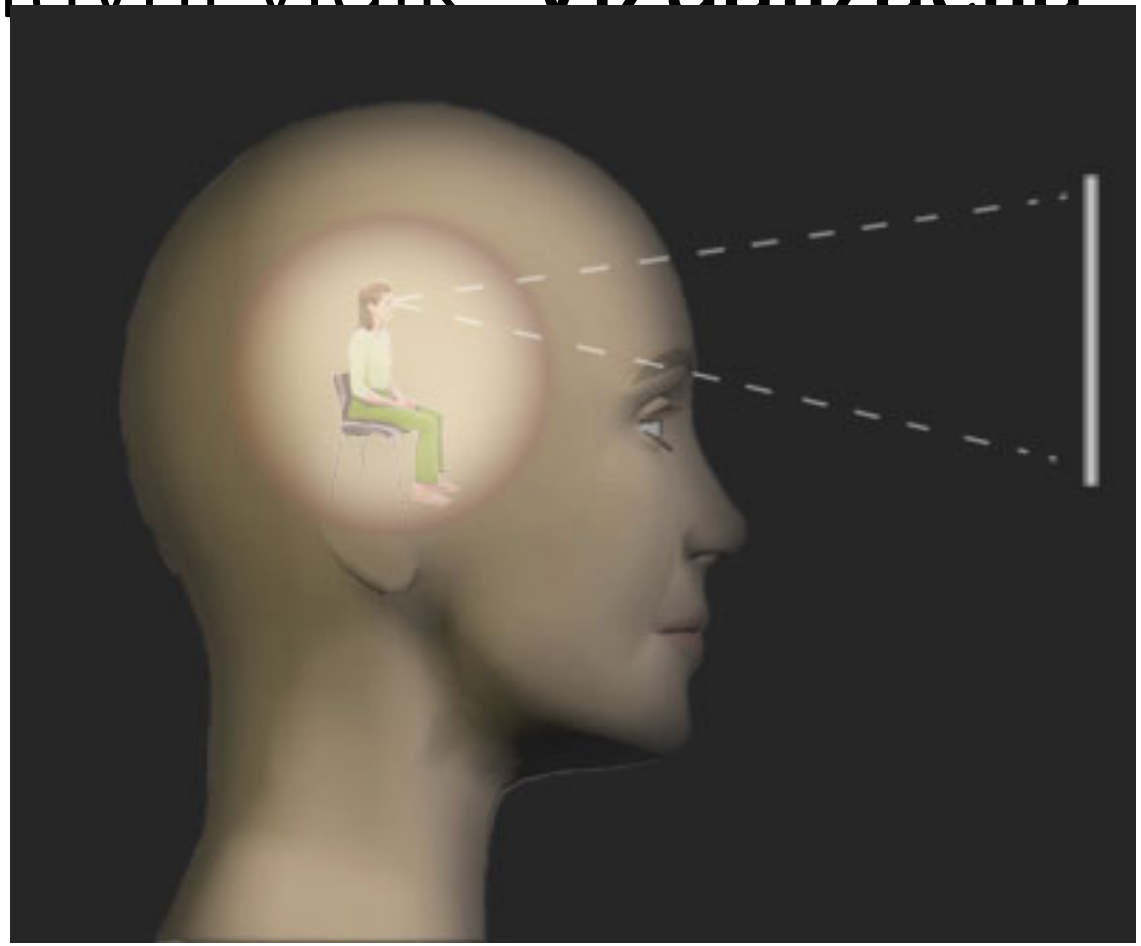

http://yousufrafi.wordpress.com/2011/09/27/creative-visualization-a-simple-technique-to-achieve-goals/

Konflikt med naivnimi predstavami in znanstvenimi dognanji

fig. 1 **Democritus' atom**

fig. 2 **Rutherford's atom**

fig. 3 **modern atom**

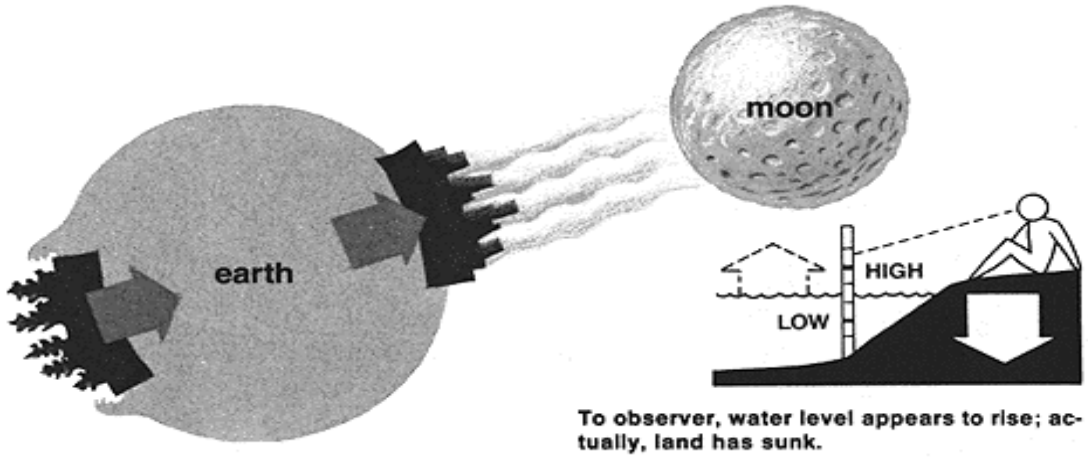

To observer, water level appears to rise; actually, land has sunk.

Konflikt med predstavami predstavitelja in predstavami prejemnikov informacije

http://www.myfishtank.net/picture-time/cat-fishbowl-baby-picture/

Teorija dvojnega kodiranja

Verbalno

Neverbalno

http://www.freerecipes.org/wiener-schnitzel/

Efekt modalitete: verbalno: vizualno

Računalniki so rešitev problemov v izobraževanju

Napovedovanje prihodnosti o pomenu računalnikov nikoli ni bilo lahko delo

“Menim, da je na svetovnem tržišču prostor za morda pet računalnikov.” (1943)

Thomas John Watson, ameriški industrijalec in direktor IBM

“Ni prav nobenega razloga, zakaj bi si nekdo želel imeti računalnik doma.” (1977)

Ken Olson, ustanovitelj in predsednik Digital Equipment Corporation

“640K bi moralo biti dovolj za kogarkoli.” (1981)

William ("Bill") H. Gates, Ustanovitelj Microsofta

Vloge računalnika v izobraževanju (Taylor, 1980)

- Računalnik kot učitelj: posredovanje informacij, virt. knjižnica, didaktični programi, simulatorji, ipd.
- Računalnik kot učenec: programiranje, robotika,…
- Računalnik kot orodje: pisalni stroj, kalkulator, komunikacijsko sredstvo, merilni instrument, krmilnik procesov,…

Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) v izobraževanju

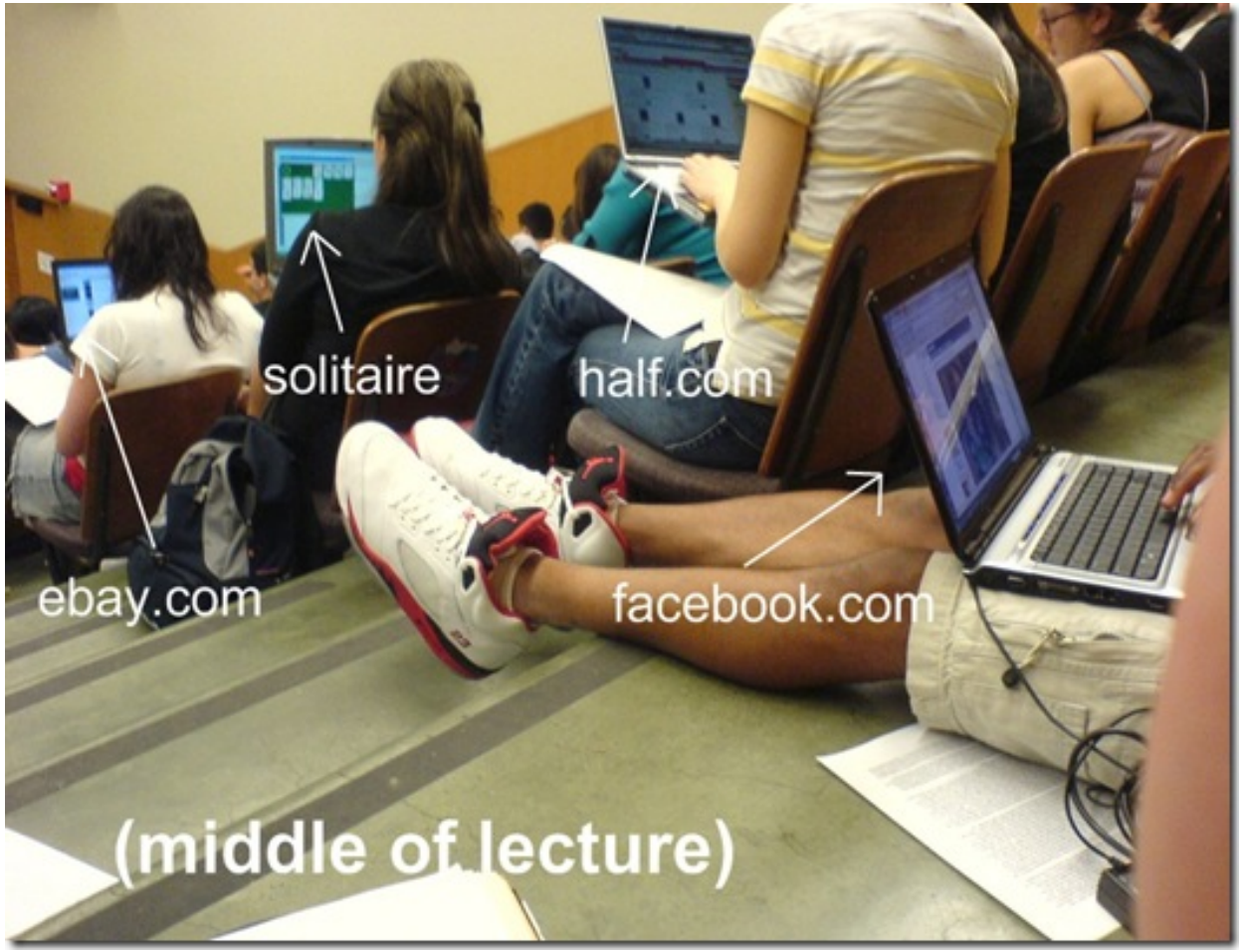

http://universitypressclub.blogspot.com/2009/03/crackdown-on-laptops-in-class.html (19. 6. 2011)

Stric Google ve vse.

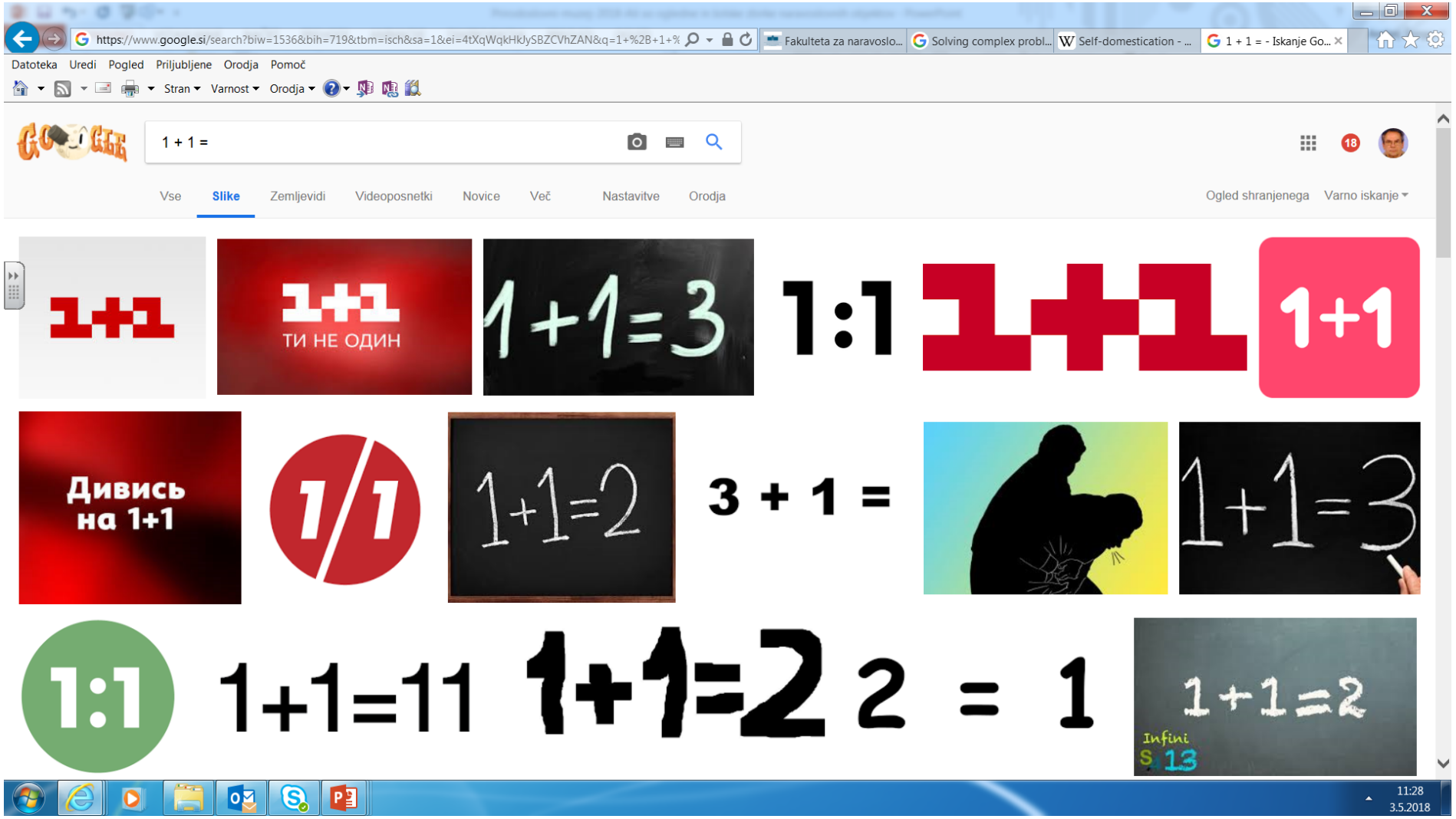

Stric Google ve vse.

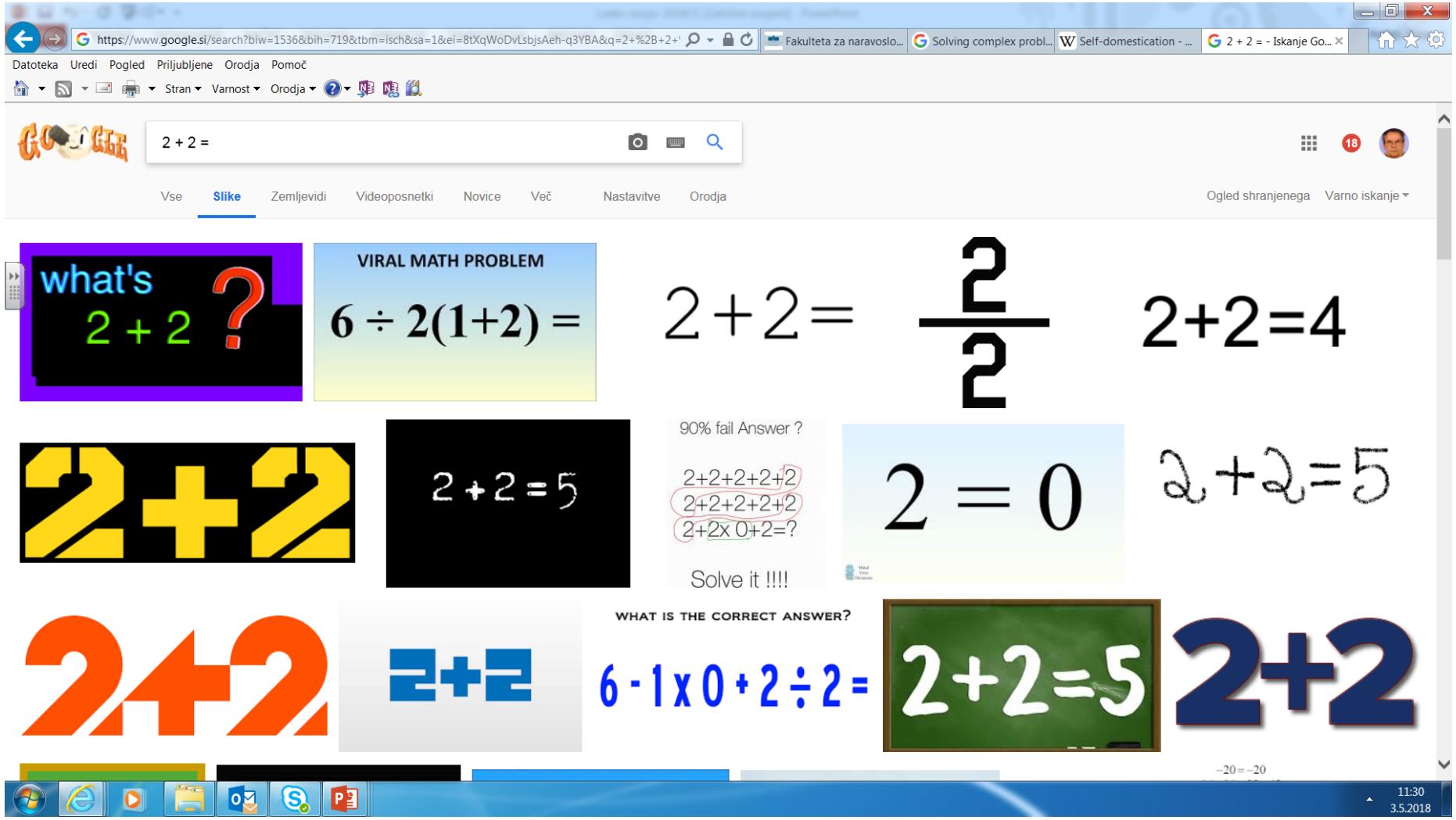

Stric Google ve vse: svinjka

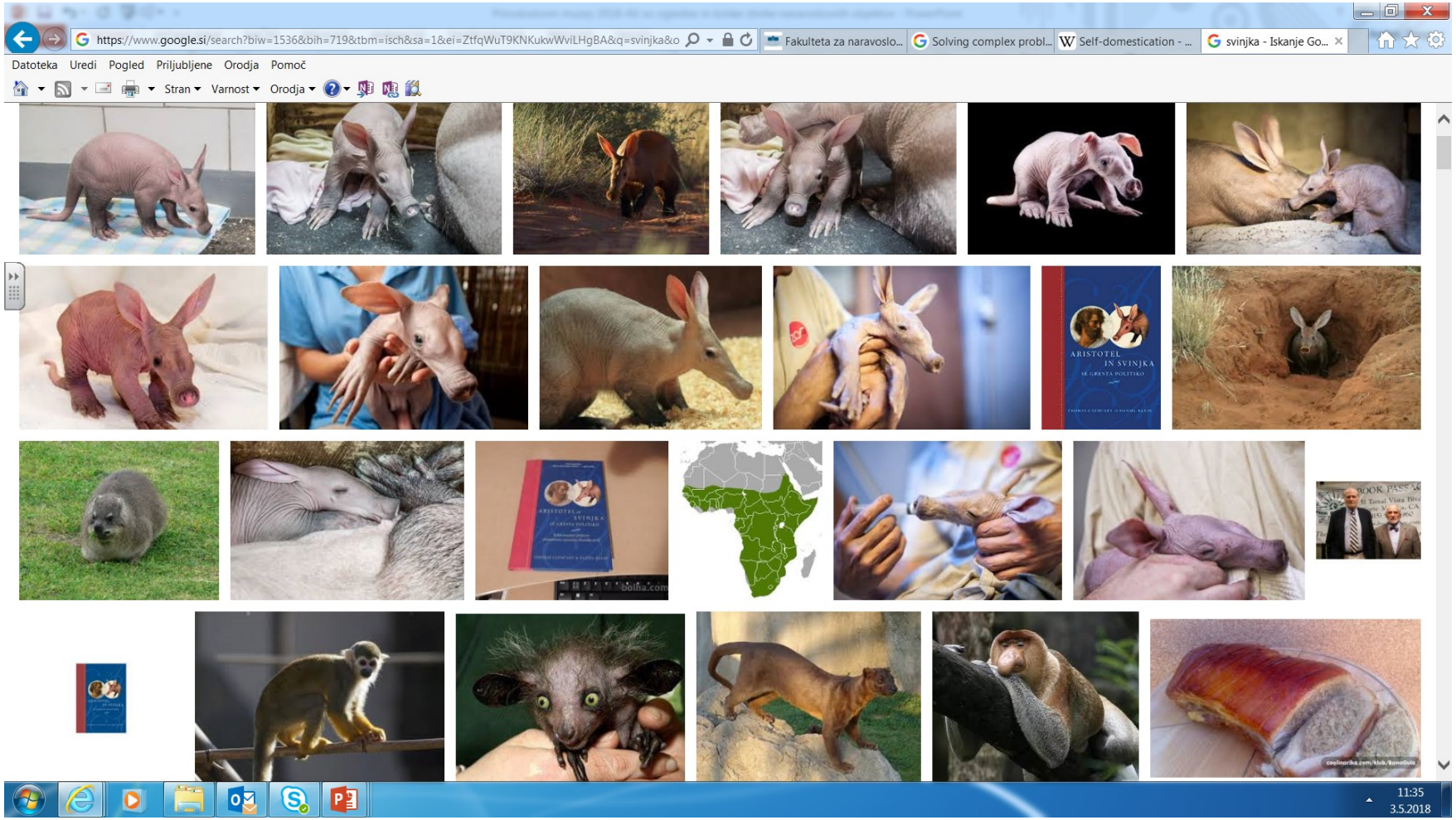

Svet iz računalnika: Nojeva jajca = naša galaksija

https://www.indiamart.com/proddetail/fertile-ostrich-eggs-17143560548.html

Vpeljava IKT in razvoj računalniško podprtih laboratorijskih vaj

ComLab

CMEPIUS
Center za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja

Izobraževanje in kultura
Leonardo da Vinci
Pilotski projekti

http://e-prolab.com/

Eksperiment, ki ga je razvila dijakinja (predstavljeno na MIPRO, 2005)

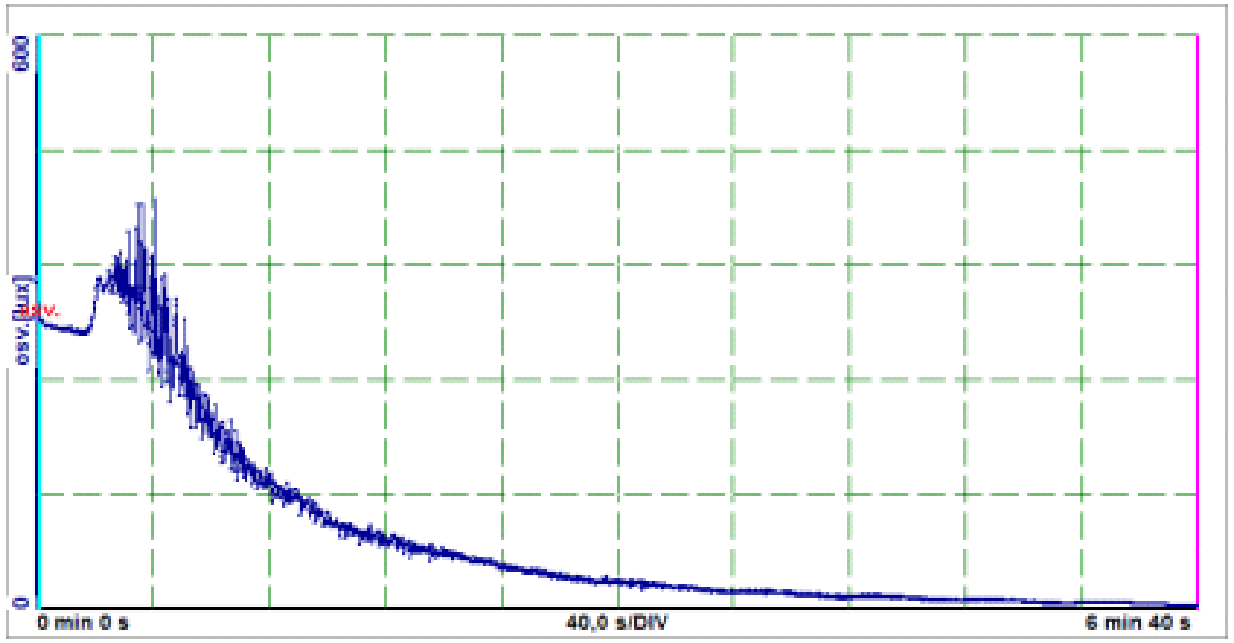

Detektor laži zasnovan na Vernierjevih merilnikih

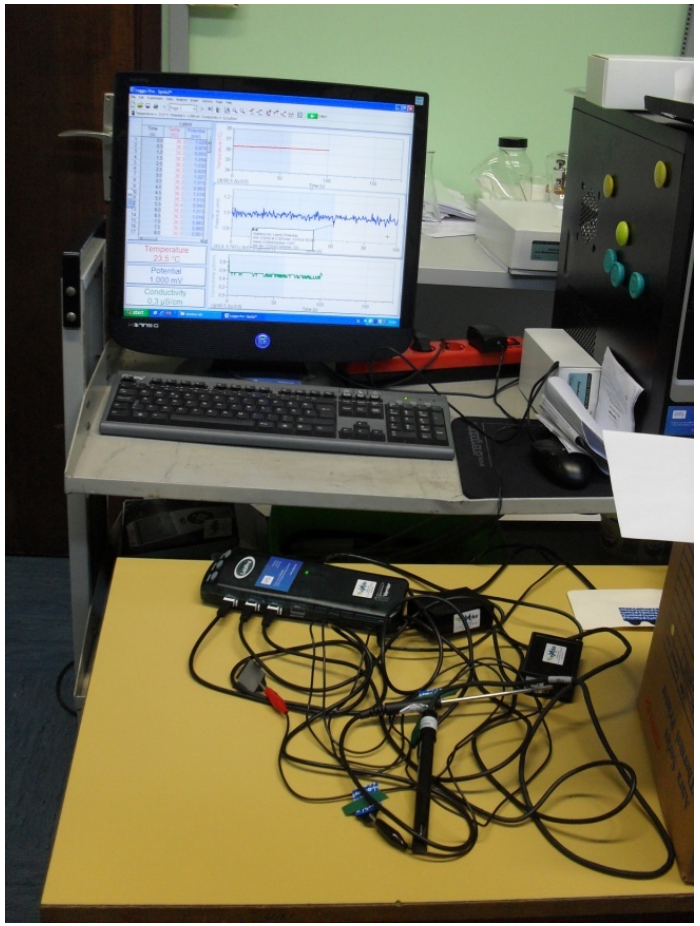

Aura Series
Thermal Printer

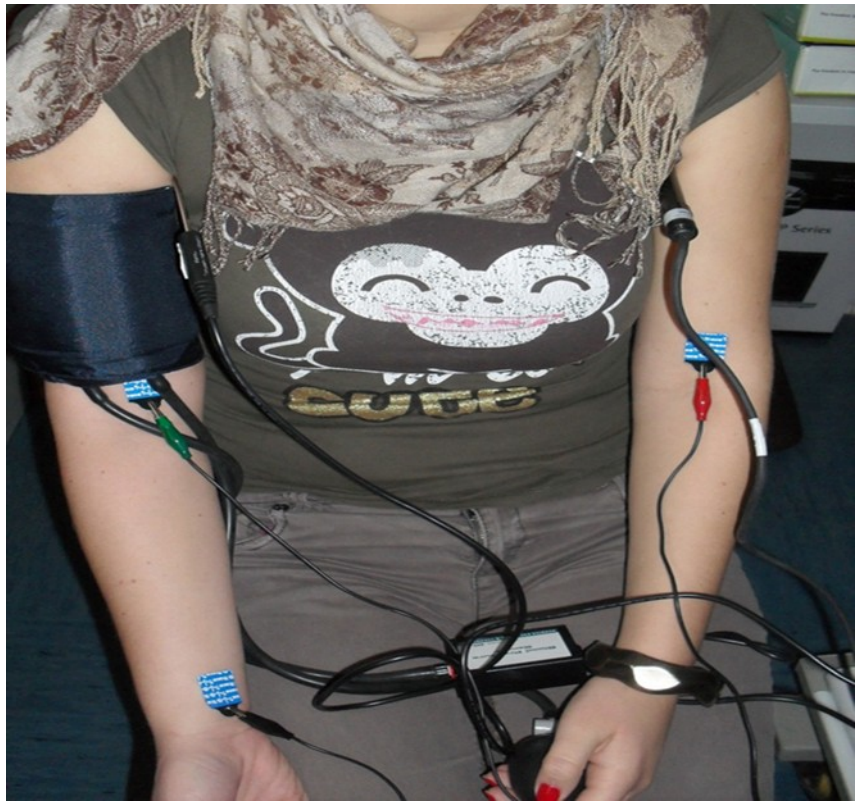
CUTIE

REZULTATI

Testiranec 1

Miro Puhek: učinkovitost virtualne učne poti

Računalniško podprto laboratorijsko delo ni nujno ustrezna zamenjava za tradicionalni laboratorij (Špernjak in Šorgo, 2018).

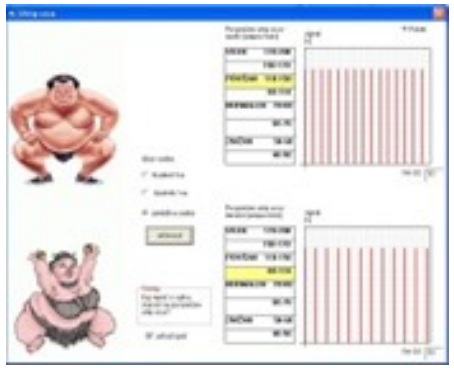

Table 1: Cohen´s d in all three laboratory exercise between students´ knowledge of pre-test and post-test.

Method of laboratory work	**Cohens´ d**		
	»Gas exchange«	*»Activity of Yeast«*	*»Heart Rate«*
classic method	-0.46	-0.81	-0.35
computer-supported laboratory	-0.69	-0.61	-0.29
simulation	-0.67	-0.68	-0.22

Biološke zbirke: Namen

- Ogledne zbirke : vloga izobraževanje;
- Študijske zbirke: v znanstvene namene (taksonomija, primerjalni materiali, dokumentacija);
- Dekoracija

Botanični vrtovi – predstave o realnih rastlinah

Akvariji in terariji

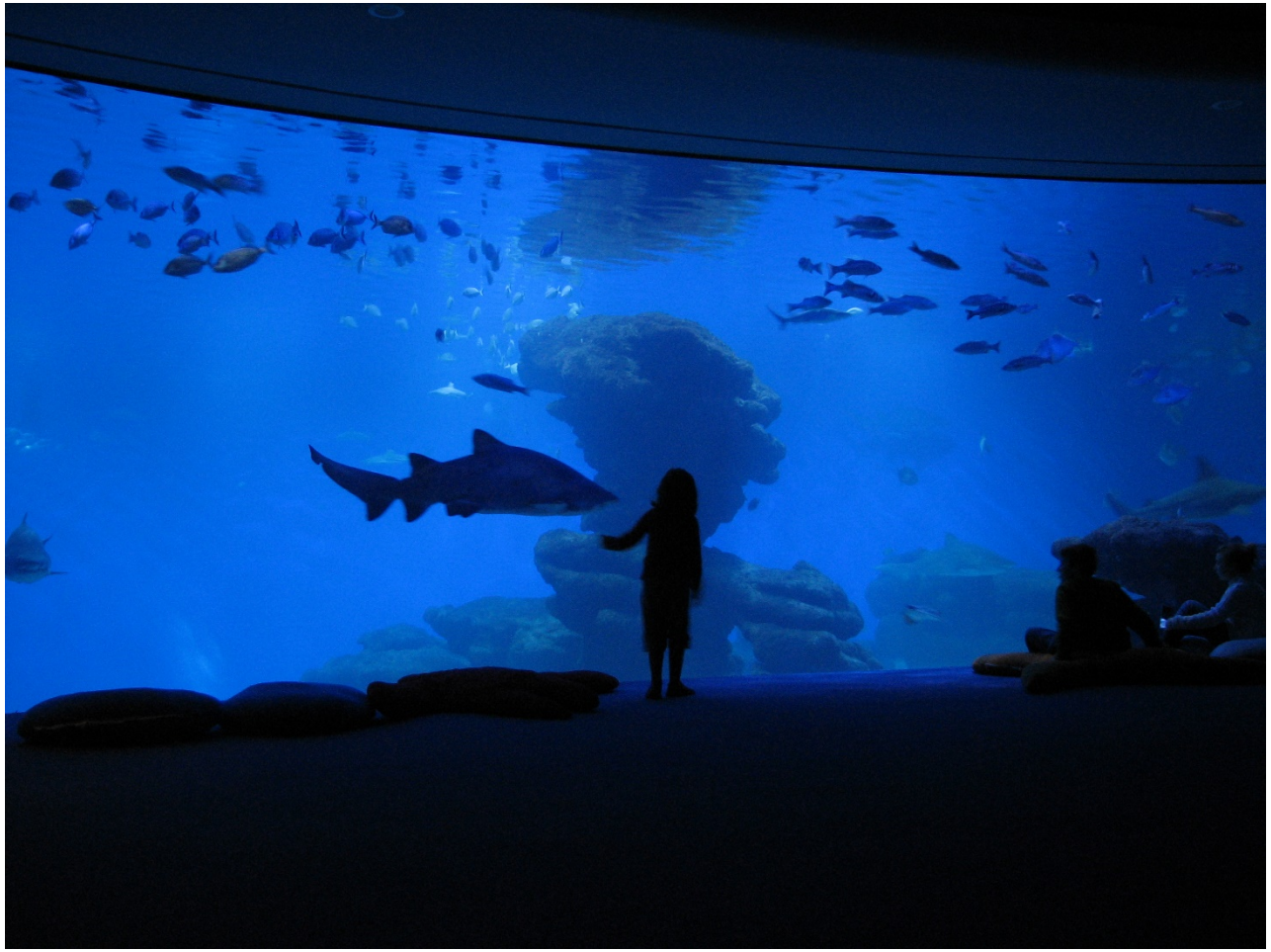

Ogledne zbirke: mrtvi živalski vrtovi

http://www.koorneef.net/files/images/IMG_3324.preview.jpg

http://www.wayfaring.info/wp-content/uploads/2009/10/Museum.jpg

Študijske zbirke naravnih objektov

Pomen modelov za predstave o objektih in procesih

Predstave o nečem, kar ne obstaja več

Nenavadne postavitve: Praga – Karlova univerza

Iz česa je sestavljeno?

Kako je veliko?

Komu je podobno? Huxley – primerjalna anatomija Homo sapiens L.

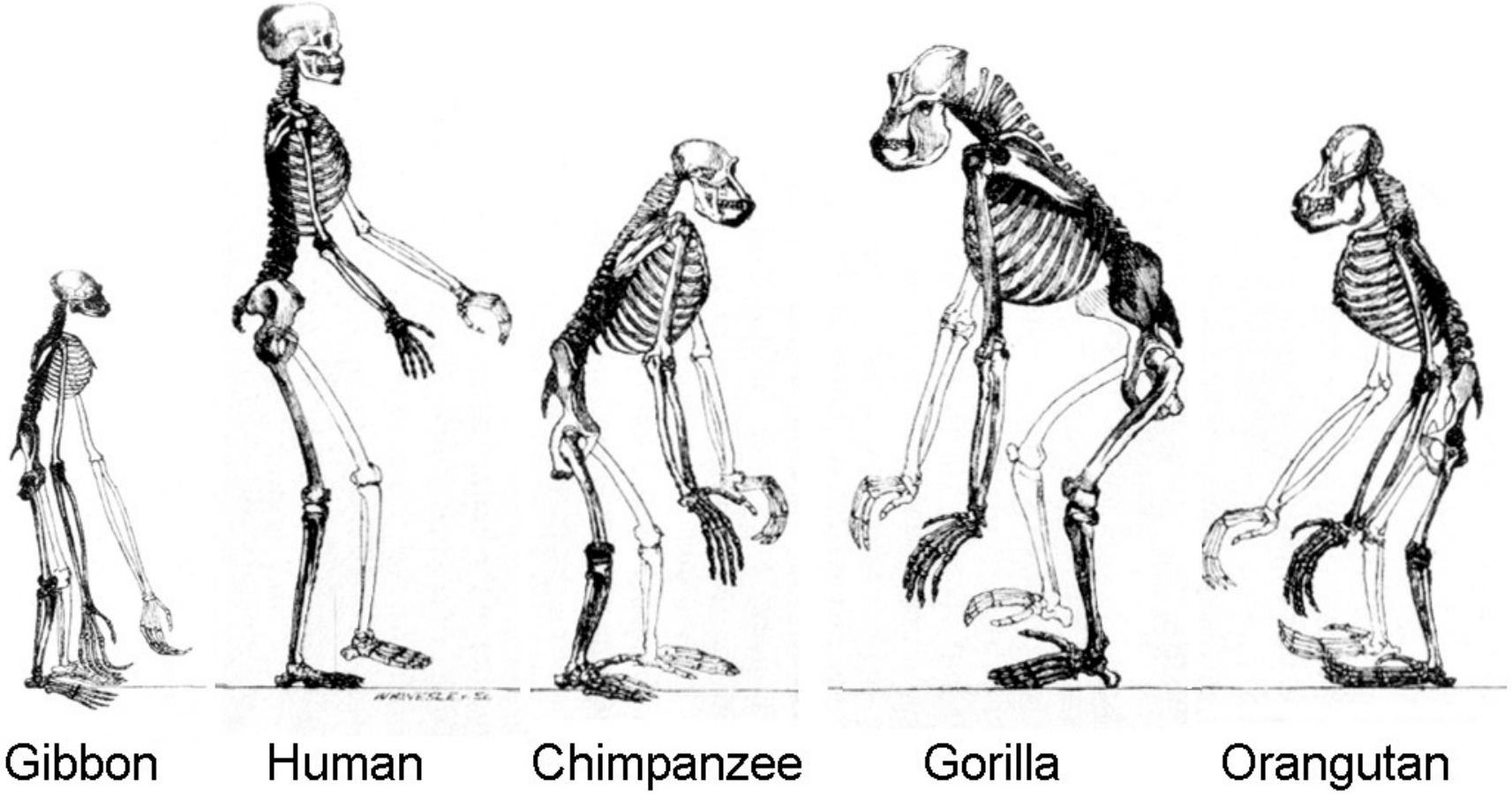

http://vintageprintable.com/wordpress/wp-content/uploads/2012/09/Animal%20-%20Non-human%20primate%20-%20Comparative%20anatomy,%20skeletal%20%28Huxley%29.jpg

Komu je podobno? Galaginae (Bushbabies) Afrika

http://creationmuseum.org/whats-here/photo-preview/

Stranpoti: Indoktrinacija

2800 Bullittsburg Church Rd.
Petersburg, KY 41080
* Located seven miles west of the Cincinnati Airport (see map)

Kdo potrebuje realne virtualne muzeje?

Hvala za pozornost?